

יום א' ז' אייר תשע"ה

באר הגולה 32

הלכות ציצית סימן ט

ט איזה בגדים חייבים בציצית ואיזה פטורים מציצית, ובו ו' סעיפים:

א *אין חיוב בציצית מן התורה (א) אלא בגד פשתים או של (ב) צמר (ב) *רחלים, אבל בגדי שאר מינים אין חייבים בציצית (ג) *אלא מדרבנן. (ד) ויש אומרים דכלהו חזבין מדאורייתא (ה) ויחי הלכתא (תוספות דף לט והרא"ש וסמ"ג ומרדכי): **ב** בציצית של פשתים או (ו) של צמר רחלים פטורים בכל

א קנחית לט וקרי נחמן, תר"ף בהליך והרמב"ם שם ב שם במ"א

באר היטב

(ב) צמר רחלים. אבל צמר גמלים ונוצר של עזים והשירים וצמר אילים ורחל בת עז, פטורים מדאורייתא, רק מדרבנן, ואינו פטור אלא בטינס. צמר רחלים ושאר מינים שצפון זה בזה, אזלינן בזה הרב, מ"א. טלית שהשתי צמר והערב משי או איפכא, פטור מן התורה וחיוב מדרבנן אפלו אם הרב צמר. ואם ערבם זה בזה, אזלינן בזה רבא, כנח"ג בשם תרדכ"ז, ומסיק קסח וחיוב ס' קטז. וראשונים ילפס טלית כלל של צמר, וידעה המקלין לעשות

שערי תשובה

[ב] צמר רחלים. עכ"ט. וכתב בשאלות יעב"ץ ח"ב ס' ל: אם נפרד אמרא בבגד של ר"כ של קאטין בחוטי פשתן, ומר להטיל בו ציצית של צמר, כטו שפטר לתפר עזות הפירות סתם מלבד צמר אע"פ שהחוט של קנבוס נכרך על חוטי פשתן ומתחבר לכגד צמר, ע"ש. וקצח יש להחמיר בזה, שמה שאמר חוט של פשתן מלי ונסכר דשל פשתן כשר בציצית, עין בכוף ס' טו בהג"ה ולקמן ס"ב ב שם בשם הר"ם מרטנבורק דאין טלית זו תקנה, ע"ש. ועין בהלכ"ט ח"א ס' ט

באר הגולה

* רחלים. עין במשנה ברורה כמה שכתבנו 'א אילים, וכן כתבו כל האחרונים ופעמיים ופסוק הוא בבאר היטב כמה שכתב דצקט אילים הוא פטור. ומה שכתבתי עוד במשנה ברורה דצקט רחל עז לא חשיב צמר כלל ואינו פטור אלא בטינס, דין זה כתב הבית יוסף, וצין בבכורות דף יז ב"ב ר"י ומורוה שם. אמנם המעין בדברי הרמב"ם משמע מזה דמה שאמר פסול לציצית הנו גס' פן לתכלית, וראינו הדברי תמורות מה שכתב דאשר אם הוא צבוע תכלית מנע גרע, יש לדחות בפשיטות. הנו דאבר מזה מעלה תכלית, ואם כן לא הוי אלא כחוטי צמר לכן; ובאמת כך כשמע לשון הגמרא, דשם צמר על-כ"ל פנים לא אבד מזה. ומה שהביא עוד מפה שאמרו כל הפסול תכלית וכו', אמתהא, דכי משום זה ככרין אנו לומר בכל מקום שנקב תבת 'תכלית' שהתנה על סב ציצית? אף באמת נוכל לישב דברי הבית יוסף, דלכך אינו פטור צמר זה אף שאר מינים, דגם על זה נזכר לאמר הקשא רגמרא: מה פשתן שלא ושמנה אף צמר שלא נשתנה; אף לפי זה יהיה יכול לפטור את בגד של צמר רחל בת רחל. כינו דגם זה שם צמר עליו, וצריך ציון. אף לענין ראשית הגז נראה דבדאי פטור צמר רחל בת עז. לפי מה דפסקין בחלין דף קלה דכעין שיהא ראוי לעמוד בו ולשורת, ומסקין בבכורות דאנו ראוי לעשות קמט תכלית, ואם כן אינו ראוי לעשות קמט האבנט. אף אם כן קשה למה מקשה שם הגמרא: אלא לראשית הגז ולית לה קא דתנא דבי ר' ישמעאל וכו', דהך קשה לא קאי שם אלא אע"פ בה רחל, ויהי הנה לה למקור, וזה אינו ראוי לעשות קמט תכלית, ויפול הקשיוא גב על רחל בת עז; ויש להאריך בזה, אף אין כאן מקומו. ובפשיטות, דהגמרא רצה להקשות אפילו למאי דלא ידע עדין מהפיקמורה דלקמן. ובפריימג' ראונו בענינו דבר פלא, שכתב בפשיטות דאפלו צמר רחל בת רחל אף שאינה קרי מיש גס' מן מקור צמר הנשתנה, ולא חשבו צמר אפלו למאן דאית לה אין חוששין לזרע האב; ולא אדע מזה לו נח"ל, ולדבריו יהיה גס' כן קלא גדולה לענין כלאים. ולעניות דעתי נראה ברור בהפך. ואולי איזה טעות סופר יש בדבריו, ואין לסמוך על זה כלל לענין כלאים, בשם שדעת הגר"א ז"ל ביוה"ד דעה בסמן רצ"ח דאפלו צמר רחל בת עז חשיב גס' צמר אף שאין לזון עליו, עין שם. אם טרף צמר בשאר מינים, עין במשנה ברורה, ועין בפריימג' שהענינו על דברי המגן אברהם דמה שמשמע מדרבנן בפשיטות דלעולם אזלינן בזה רבא בטרן משי טינין, דזה אינו, דאם כן שני מינים שאין דימין בשמן כלל, כגון צמר עם משי, והוא הדין צמר גמלים עם פשתן וכדאי גונא, דבר זה במחלוקת שני אב אזלינן בה בזה רבא. ובאמת המעין בטור שולחן ערוך יורה דעה סימן רצט נראה להדיא דהדין עם המגן אברהם, שזה לשונו שם: מי שנתערב לי צמר ופשתים, מביא מין אחר ומערבן עמקן ומבטל אחד מהם; והביא שם הבית יוסף דין זה נובע הוא מתורשמי, דאיתא שם: צמר ופשתים שערפן, אסור; פיצר הוא עושה, טביא ליטרא ועוד צמר גמלים ומבטלן. הרי דלפי פרושם הכונה בהפיקמורה חליטתא ועוד; הוא לבטל או הצמר או הפשתן, כל כי שהוא קטן בשעורו. ואם כן משמע בבירור דאפלו הנה הצמר ב' ליטרות והפשתן ליטרא אחת והצמר גמלים רק ליטרא ועוד, נס' כן סתם, ולדברי הפריימג' הנה לא לא יוכל לבטל הצמר גמלים בשום אופן כינו שאין שוין בשמן. אם לא שיתערב הצמר גמלים על הצמר וקא. אחריכך מצאתי בענין השם ביוה"ד דעה סימן רצט בחדושי ר' עקיבא איגר שהביא גס' כן בשם התשב"ץ בדבר: * אלא מדרבנן. ואם לקח טלית צמר שאין בו שער חייב וספר לו ונתיקה משאר מינים להשלים שעורו, פטור מן התורה לבמחבר, דבר הנכ"י לא שנה בה בטל ברכ"ה, אבל אם מינים, לכאורה אף להמחבר חייב מן התורה, דבר הנכ"י לא שנה בה בטל ברכ"ה.

תרגום: 1 בזה.

משנה ברורה

א (א) אלא וכו'. כדמצינו דבי ר' ישמעאל, דילפינן מנעעים דפרט בה הכתיב צמר ופשתים, אף כל מקום דכתיב בה בגד הכונה מצמר ופשתים: (ב) רחלים. או אילים (ב) זכרים, אבל שאר כל המינים, כגון צמר גמלים ונוצר של עזים והשירים וצמר אנוכיים וכן (ג) קנבוס וכל פהאי גונא. אין בכלל צמר ופשתים ואינם חייבים בציצית רק מדרבנן. וצמר רחל בת עז, כתב בית יוסף דצמרה גס' כן לא חשיב צמר ולא הוי אלא כשאר מינים. וממילא (ז) הוא הדין דבכל אלו אם עשה מהן ציצית, כל אחד מהן אינו פטור אלא בטינס. צמר רחלים או פשתן שערפן בשאר מינים, (ז) אזלינן בזה רבא: אם הרב הוא מצמר ופשתים, חייב מן התורה, ואם לאו, מדרבנן. ונדקא אם טרפן וזון וצשה מהן בגד, אבל (ה) אם השתי מצמר או מפשתים והערב משאר מינים או איפכא, אין חיוב לדעה זו רק מדרבנן אפלו אם רבו מצמר ופשתים, דשתי או ערב לחד לא חשיב בגד. ולענין איזה ציצית לעשות בו, עין לקמן בסעיף קטן י. וצין בבאר הגולה: (ג) אלא מדרבנן. אף דצריך לברר על מנה שהיא מדרבנן גס' כן, מכל מקום נפקא מנה לענין פמה דכריים: א. דיותר ראוי לעשות בגד שהוא יוצא בו מן התורה. ב. אם נתערב לו ציצית טוהין לשמן בשלא לשמן ואין לו ציצית אחרים, או שיש לו ספק על הבגד אם הוא חייב בציצית, דאם הוא מדרבנן, ספקא דרבנן קלא. ג. אם הוא יושב בצבור ונפסק אחד מצייצותיו בחל, דאם הוא מדרבנן, יש לומר פבוד הבריות וזהו דרבנן ואינו מחייב חכף לפשט טלית, עין בסמן יג. ועוד נפ"מ הרבה, עין בפריימג' דים: (ד) ויש אומרים דכלהו וכו'. פוסקים (ו) כרבא. דרבא רמי: כתיב "על ציצת הנקף", משמע מין בנה, פרוש, אפלו אינו של צמר ופשתים מכל מקום יהיו הציצית מין הבגד, וכתב "לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו, גדלים תעשה לך" מהם; הא ביצר? צמר ופשתים פוטרין בין במינין ובין שלא במינין, שאר מינים במינין פוטרין שלא במינין אין פוטרין. ומכריע רמ"א בדעה זו, שכן כביא להו לרב האחרונים כרבא לדרש מין בנה, ושמע מזה דכל מיני בגד חייב מן התורה בציצית, ויהיה כמין הבגד: (ה) ויחי הלכתא. וראשונים ויחי חמיר על עצמו (ו) לחש לדעה הראשונה ונעשה טלית של צמר, כדי שיתחבב בציצית מן התורה לכלי עלמא. וכן שיעשה (ז) בין הטלית גדול ובין הטלית קטן של צמר: (ז) ב' (ו) של צמר וכו'. והפ"ח כתב, כיון דיש פוסקים המחמירין בזה שלא לעשות אפלו ציצית של צמר לשאר מינים כיון שאינו מינו, פטור מדרבנן בבית יוסף, על-כן לא נכרך רק על טלית צמר וציצית צמר. והעולם נוהגין לעשות ציצית של צמר לשאר מינים, ובספר אליה רבה גס' כן כתב שיש להקל בזה, וכן משמע

לש בו פשוט, חייב מן התורה. ואם יש ב' שעיר חייב מן התורה ורב הטלית משאר אלא מדברי המגן אברהם כימן י' קצין קטן ה משמע דבית עקר הגדול אזלינן⁽¹⁾,

שער הציון

(ב) פריימג' וש"א: (3) יורה דעה רצ"ח, ע"ש: (ג) מוכח בבית יוסף: (ד) מגן אברהם וראשונים חסידים. ע"ש: (ה) כגן אברהם בסעיף קטן ד: (ו) ט"ז: (ז) אליה רבה ואחרונים חסידים: (ז) אליה רבה:

הלכות ציצית סימן ט

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק ז]

נמצא דאין אני מקימין המצוה בשלמיתה, לא שרי לן בלאים⁽¹¹⁾.

(11) והלבוש ציצית העשויה מכלאים ואינו מכיון למצוה, כתב הקובץ שעורים (כתיבת אות רג) שיש לחקור לדעת הסוברים שאיסור בלאים לא הותר בציצית אלא רק נדחה בעת קיום מצות ציצית, האם כוונת המצוה מעכבת ומצא שעבר על איסור בלאים או שאין הכוונה מעכבת, וכתב שבביה"ל לקמן (סי' ס ס"ד ד"ה ויש אומרים) נראה שדעתו שהכוונה מעכבת.

[משנ"ב ס"ק ח]

הטעם, דיש צמר שנראה קצין משי, ויבואו להטיל בו ציצית של פשתן, שיקברו שהוא משי, ויהיה בלאים⁽¹²⁾.

(12) כן כתב הב"ב בשם מהר"י אבוהב, והקשה הב"י שם, שאם כן היה צריך לומר שנכון להזהר גם שלא לעשות ציצית של צמר בטלית של צמר גפן או של קנבוס, משום שדומים לטלית של פשתן, ותירץ המג"א (ס"ק ב.) שבין טלית של קנבוס לטלית של פשתן יודעים אנשים להבדיל, מה שאין כן בבגדי צמר הבאים ממדינת הים, שרוב העולם סוברים שהוא משי.

[משנ"ב ס"ק יא]

בגון משי⁽¹³⁾.

(13) וכן לעשות ציצית מצמר של ארנבים או גמלים, כתב הפמ"ג (סי' לב משב"ז ס"ק כח) שמותר ואף שאינם מן המותר בפיו, וכמו המשי שהותר אף שאינו מן המותר בפיו, שהרי הוא יוצא מגופה של תולעת, והטעם שהותר הדבר בציצית אף שנאסר בתפילין (כמבואר בשו"ע לקמן סי' לג ס"ג), כתב הפמ"ג שם משום שציצית היא תשמיש מצוה, מה שאין כן תפילין שהן תשמיש קדושה.

[משנ"ב ס"ק יב]

אנלין קמר עליון, דהוא עקר הקנה, יקדלקמן בסימן י"ד, בקמן אברהם סע"ף קטן⁽¹⁴⁾.

(14) שכתב שבגד שחלקו התחתון עשוי עור וחלקו העליון עשוי בד חייב בציצית, משום שחלקו התחתון טפל לעליון, וראה לקמן (ס"ק יא) מה שהבאנו משו"ת שבת הלוי בביאור בדבריו.

ולגבי בגד העשוי ממשי וכנפותיו עשויות ממין אחר, ראה מה שכתבנו לקמן שם ס"ק י.

[משנ"ב ס"ק יד]

פי אין כאן מין קנה, וגם "גדלים תעשה לך" מזהם אינם לגמרי⁽¹⁵⁾.

(15) ואם הטיל בכל כנף ציציות ממין אחד, אלא שבמקצת מן הכנפות שבטלית נתן ציציות של מין הכנף, ובמקצת נתן ציציות של צמר, כתב החוריא (א"ח סי' ג ס"ק כו) שיש לעיין אם גם זה בכלל ספיקו של השו"ע, אכן, בספר שו"ת הלכות כתב (סי"ז) שבשו"ת תרומת הדשן (סי' מד) וכן בארצות החיים (המאיר לארץ ס"ק כז) מבואר שגם אופן זה בכלל הספק.

ומכיון שיש ספק אם נפטרה הטלית מחובת ציצית בציצויה אלו, כתב הכף החיים (ס"ק יד) שאפילו בשעת הדחק כשאין לו טלית אחרת, מ"מ לא ילבש טלית זו שיש בה ספק איסור לבישת בגד בלא ציצית.

[משנ"ב שם]

וענין בארצות החיים שכתב, דאם עושה שני חוטים ממינו ושני חוטים מצמר שפיר דמי, עין שם מלחא בטעמא⁽¹⁶⁾.

(16) וטעמו, שכך היתה מצות ציצית בזמן שהיה התכלת נוהג, שני חוטים ממין הכנף ושני חוטים מצמר הצבוע בהכלה, ועל כדרך שכשר בציור כזה.

[משנ"ב ס"ק טו]

מקצב הטלית⁽¹⁷⁾.

(17) ובמנין החוטים שצריכים להיות מצבע הטלית, כתב החוריא (א"ח סי' ג ס"ק כה) שרק שני חוטים צריכים להיות בצבע הבגד, אבל בשני החוטים הנוספים אין להקפיד על צבעם, שהרי לא הקפידה התורה על חוטי התכלת שיהיו בצבע הטלית, ורק בלבן הקפידה התורה שיהיה בצבע הטלית, ולכן גם כשאין תכלת יכול להטיל במקומם חוטים באיזה צבע שיהיו.

[משנ"ב ס"ק טז]

אף בקנהים צבועים⁽¹⁸⁾. מקל מקום ראוי למדקדק לעשות דקא ד' קנפות או טלית קטן לכן, כדי שיהיה יוצא ידי הכל כשיעשה הציצית לבנים⁽¹⁹⁾.

(18) ולפי מנהג זה ביאר לקמן (סי' טו ס"ק כד) את דברי השו"ע שם (סי' טו) שיש לחוש שלא יהיה חוט תפירה לכן בתוך שלש אצבעות לשפת הבגד אבל אין לחוש לכך בחוט צבוע, כיון שאין לחוש שיקחנו לציצית משום המנהג שלא לעשות את הוטי הציצית צבועים.

(19) וחוטי הציצית שחשתנה צבעם מחמת יושנם, כתב הא"א (בוטשאטש, סי' ד) שנהגו לא להקפיד על כך, כיון שבתחילת עשייתם היה צבעם לבן כמו הטלית, ומ"מ נשאר בצ"ע, והוסיף, שאם הם מתלבנים בקלות וראוי שהם כשרים.

[משנ"ב ס"ק יט]

ופשוט דאם יש לו טלית גדול של צמר יברך עליו⁽²⁰⁾.

(20) ובמקומות שאין מניחים ללבוש טלית של צמר, כתב בשו"ת הרדב"ז (ח"ב סי' תרכו) שיש עיד עיצה לצאת דעת המחמירים שלא לברך על טלית של פשתן, ודא שילבש טלית קטן של צמר רחת בגדיו ולא יברך עליו, ובשעת התפילה יתעטף בטלית גדול של פשתן, ויברך עליו ויכוון לפטור את הטלית קטן של צמר, ונמצא שהרי"ח שגם לבש טלית גדול בשעת קריאת שמע ותפילה שלדעת המקילים יוצא בה ידי מצות ציצית, וגם אין בכך ברכה לבטלה אף לדעת המחמירים, כיון שמכוון בנדיבותו על הטלית קטן של צמר, ונחשבת הברכה כעובר לעשייתו, כל זמן שהוא לבוש בטלית קטן.

[שעה"צ ס"ק כז]

וענין עין, דהס"א דאם קנה ונתפשט טלית של פשתן וציצית של פשתן על"פ הגר"א י"ל⁽²¹⁾.

(21) ובמעשה רב החדש (א"ת ח) כתב בשם הגר"א, שיש להזהר ללבוש דקא בגד פשתן שבזה יוכל לשמור כל ימיו, וראה מה שכתבנו לעיל הע' 6.

יין באר הגולה

הַלְבוֹת צִיצִית בְּיָמֵינוּ

ג. בית-יוסף כפרו
הטור וסמ"ק ד' שם
במקרא ה' תדמות
הדשן ו' רמב"ם
בפרק ב' מהלכות
ציצית ז' מנחות ט'
לפריש י"ה שם
בתוספות וסמ"ג
וסמ"ק נר"ן בשם
הר"ה ח' בית-יוסף
ותאמר בשם הר"ר
לשעיה מהר"י מול"י

מיני בנדים, יחוצ משל פשמים לצמר או של צמר לפשמים (ו) בזמן הזה ילביא תכלת, מפגי שהם בלאים: הגה יוש אומרים שלא לעשות ציצית (ב) של פשמים כלל (ח) אפלו בשאר מינים, ודקי נהרג. (סמ"ק סימן כט)
(ט) ג' ציצית (ט) של שאר מינים אין פוטרין (י) אלא במינם, (יא) כגון משי (יב) לכנר משי וצמר-גפן לצמר-גפן, אבל שלא במינם (יג) אין פוטרין: ד' האם הטיל בטלית של שאר מינים קצת ציציות ממינו וקצת מצמר או פשמים, (יד) יש (ג) להסתפק בו: ה' יש אומרים שצריך לעשות הציצית (טו) מצבע הטלית, והמקורקים נוהגים בן: הגה וראשפנדים אין נוהגין לעשות הציצית (ז) [ד] רק לבנים (טז) אף בבגדים צבועים, ואין לשנות (ח"ה סימן סז): ו' יש אומרים שאין לעשות טלית (יז) של (ס) פשתן: ו'אף-על-פי שאין הלכה בן, נרא שמיום יצא את כלם ועושה טלית של צמר ורחלים, שהוא חייב בציצית מן התורה בלי פקפוק: הגה ומיהו אם אי אפשר רק בטלית של פשתן, מוטב שיעשה (יח) טלית של פשתן (ו) [ו] (יט) וציצית של פשתן משיבבשל ממצנת ציצית (תשובת הרא"ש כלל כו):

שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה

וְסִיחָה: [ד] רַק לְבָנִים. עֲבִיטִים. וְקָבַע בִּישׁׁשׁ יָרֵשׁ יְקֻמָּתוֹ שְׂאֵין לְעִשּׂוֹת סִלִּית דְּחָלוּ
מִדְּבָר וְרַק לְכַבֹּד יוֹסִיטוּב. אֵלָּא אִשְׁרֵי נִהְיֵי סִטְיִיל בְּלֵן, וְאִף סִטְיִילֵי קִשְׁטֵן שֶׁ מִקְדִּידוֹ
מִבְּנֵי בְּלָבָנִים. לֵן לִהְיוֹת שֶׁלָּא לְעִשּׂוֹת שׁוּם תַּזְרִיחַ בְּסִטְיִיל וְרַק בְּחִטְטִים לְבָנִים. וְ
הַקִּטְרֵשׁ שֶׁעוֹשִׂים לְעִשּׂוֹת אֵין לְעִשּׂוֹת זֶלֶא מִרְבֵּל בֵּן: עִישׁ: [ו] וְצִיטִית שֶׁל שִׁטְחֵן.
וְהִישׁׁ: (צִמָּה): יִצְעֵה לְקֻמָּתוֹ עַד עוֹר כֵּן קָבַע בְּאִיִּר דְּלֵא מִשְׁחָן. שְׂבִיבוֹ לְעִשּׂוֹת בִּי
בִּמְשָׁלֵן (צִמָּה) כֵּן עוֹר, כֵּן בְּהִנֵּה! כֵּעֵל תּוֹסֶפֶת לְעִשּׂוֹת כִּתּוּב כִּתּוּב מִשְׁחָן אֲחָד שֶׁהִקְפִּיד עַל
נֶה וְהִכְבִּים מִמְּקוֹרֵי קִרְבָּה וְהִכּוּב אֵין לְעִשּׂוֹת כֵּן אִסּוּר בְּשִׁעֵת מִסְקָה:

ואין לשנות, כצ"ל. וקצת ט"ז מ"ט ראוי למקדוק לעשות דוקא ד' כמות או טעית [קטן] לכן כדי שיהא יוצא נר הכל בעצמה הציצית לבנים, ע"ש: (ס) פשתן. דאז יהיה מוכרז לעשות ציצית של פשתן, ויש לגזור שמה תעשה גבי'ן צמר: (ו) **וציצית של פשתן**, ויברך עליו, כ"ב ב"י ס"ט וזה בהסמכת הרי"ף והרא"ש והרמב"ם, ע"ש. והבאר היטב אשר לפני כתב, ונ"ל דלא יברך עליו, ע"ש, ולא ע"ן בב"י. וא"ל הא ק"ל בכמה דוכתי דהויא דאיקא ספקא דדינא ספק

בְּאוֹר הַלֵּכָה

כל זה בפרי-מגדים. ושליתים תארגונים מצמר ומצאר מינים בערבוב חוטין של צמר ושל שאר מינים, בין בשתי ובין בערב, מסיק בספר ארצות-החיים דאזלינן בזה בתר רב: אם הרב חוטין הוא מצמר, חייב מן התורה אף להמחבר, ואם לאו, חייב

פראוי, התיירה לנו התורה להטיל השנים של לבן בין מצמר או מפשתים, בין בבגד-צמר או בבגד-פשתים; ולהישאו אומרים שזכר רמ"א בספרו א, דכל מיני בגדים חביבין מדאורייתא, אפלו בהם היה אז מותר לנו מן התורה ציצית של צמר ופשתים יחדו, אבל עכשו דאין לנו תכלה, נמצא דאין אנו מקימין המצוה בשלמותה, לא שרי לן פלאים⁽¹¹⁾: (ח) אפלו בשאר מינים. השעם, (י) דנש צמר שנקראה פעין משי, יבואו להטיל בו ציצית של פשתן, שישברו שהוא כשי, ויהיה כלאים⁽¹²⁾. ולפי זה (יא) בשאר מינים שאינן משי יש לתת; ויש עוד טעמים אחרים, עין בבית-יוסף ביח ט"ז, ולדבריהם יש להחמיר גם בשאר מינים; ובשעת הדחק יש לסמוך על המקליו, כן כתב באלוה דבה. ועין בספר מצשה-רוב, שהגד"א היה גם-כן מן המקליו בזה: ג (ט) של שאר וכו'. דין זה קאי (יג) בין למאן דאמר שאר מיני דאורזתא, או דרובן: (י) אלא במינים. ואם היה השתי ממין זה והערב ממין אחר, פשוט (יג) דאין טלית זו תקנה אלא בציצית של צמר, דהוא פוטר בכל הבגדים, או בציצית של פשתים (יד) במקום הדחק וכו': (יא) בגון משי⁽¹³⁾. וכל זה דוקא אם המשי היה טווי ושוה לשם ציציה, (טו) הבלאו הכי לא: (יב) לבגד משי. ואפלו אם תחתיו היה ספוד בצמר או פשתים או מין אחר, אנלינו בטר עליון דהוא עקר בבגד. ובדלקמן בסמי יו"ד, במגן-אברהם סעיף קטן י⁽¹⁴⁾: (יג) אין פוטרין. וטלית שהשתי הוא ממינו והערב הוא מצמר או להפך, נטיל בו ציצית (כו) של צמר דוקא, דהוא פוטר בכל הפינים. ולא משאר מינים, אפלו אם רבו היה משאר מינים, דשתי או ערב לחד לא חשיב בגד, וכו' בסעיף-קטן ב. ואפלו אם לא מנפר חוטי הצמר בבני עצמו, בגון שעבר מחוטי הצמר מעט בשתי ובערב ולא נפר מקומו איה, אפלו הכי (ח) נראה דטוב יותר לעשות ציצית מחוטי צמר, כי יש אומרים דחוטין השיבי ולא בטלי. וטוב יותר (יח) שיעשה הטלית פלו של צמר בלי תערובות כלל של שאר מינים, ובהו יתנאה למעלה. וטליה שהיא מערב בצמר-גפן ופשתים, אין לטלית זו תקנה, אם לא פשעו הדחק נעשה בו ציצית של פשתן, וכו' בסוף סעיף-קטן: ה ד (יד) יש להסתפק, כי אין כאן מין פוף, וגם 'גדלים תעשה לך' מהם אינם לגמרי⁽¹⁵⁾. ועין בארצות-החיים שכתב, דאם עושה שני חוטים ממינו ושני חוטים מצמר שפיר דמי, עין שם מלתא בטעמא⁽¹⁶⁾: ה (טו) מצבע הטלית⁽¹⁷⁾. משום 'זה אלי ואנוהו'. ויש מפרשים, (יט) משים דענין בגד ממין הנפך: (טז) אף בבגדים צבעונים⁽¹⁸⁾. מפל מקום (כ) ראוי למדקדק לעשות דוקא ד' כנפות או טלית-קטן לכן, כדי שיהיה יוצא ידי הכל כשיעשה הציצית לבנים⁽¹⁹⁾; גם משום דכתיב 'ולבושה כהלג חנור'. (כא) ומה ששפת הבגד כעין תכלת בטליתות שלנו, בטר עקר הבגד אנלינו: ו (יז) של פשתן. דנדרו חז"ל משום דאז יהיה מוכרח לעשות בו ציצית של פשתן, ויש לחש שמה (כג) נעשה בו גם-כן תכלת, והיו אסור פלאים כשיחבסה בו בלילה שאז אין זמן קיים המצוה. ואף בדמננו אין לנו תכלת, סבירא להו (נג) דמכל מקום אין הגזרה בטלה. והרשב" פוסקים (כד) התירו בזה, וסבירא להו דעקר הגזרה לא היה רק שלא ישליו בו תכלת כדי שלא לבוא ליד פלאים, אבל לא על חוטי הפשתים; וגם בדמננו דליקא תכלת (כס) לא שך כלל הך גזרה, ומשום הכי כתב רמ"א בהג"ה דאם אי אפשר בענין אחר יש לסמוך עליהם: (יח) טלית של פשתן. וכל-שכן דמחר לעשות (כו) טלית של שאר מינים וציצית של פשתן כשאין לו ציצית אחרים. כדי שלא יתבטל המצוה: (יט) וציצית של פשתן. ויוכל לסמוך על המתירים (כו) גם לענין ברכה. ופשוט דאם יש לו טלית גדול של צמר יבחר עליו⁽²⁰⁾ ויבחר לפטור את

שַׁעַר הַצִּיּוֹן

[illegible]